

- Tað rakar meg kortini persónliga, at slíkt hendir. Eg havi sett meg inn í mál- ið og hevi gjørt mær mínar metingar.

- Tað undrar meg, at føroyingar fóru so langt, tí vit vistu sjálvi, at tað var logandi galið.

- So kunnu vit tosa um, hvørt vit hava latið okkum lokkað av útlendskum kapitali, sum ikki var botnur í. - Persóni haldi eg, at vit hava verið ov bláoygd, og hava lurtað ov nógv eftir teimum „klóku“, uttan mun til um teir vóru føroyingar ella útlendingar, sigur Eyð- un J. Johannesen.

- Vit eru ov smásár

Í sínum danska arbeidsum- hvørvi tosar hann um hetta, men har hava fólk meira fjølbroyttar áskoðanir enn tær, sum hava verið frammi í Danmark.

- Tá tey gera gjøldur burt- urúr tí botnleysa karinum í Føroyum, so verður tað sagt við eina farra av skemti. Tað duga føroyingar ofta ikki at skilja. Tá so er, haldi eg, at føroyingar eru ov smásárir.

- Tað, sum pínir meg mest, er hvussu okkara egnu mál- bera seg, og hvussu jánkar- sligir teir føra seg fram, sigur Eyðun Johannesen og leggur aftrat, at tað ikki er føroyskir politikarar, sum fáa hann at kenna seg stolt- an, av at vera føroyingur.

- Skilir tú, at føroyingar nú tosa um loysing?

- Tað skilji eg væl, og eg haldi, at vit nú skulu fara undir eitt veruligt orðskifti, tí hetta er fyrstu ferð, at so nógvir flokkar vilja endur- skóða heimastýrslógina.

- Tað, at so nógv eru fyri loysing, er gott høvi, eisini fyri at koma burtur úr tí naggatørn sum ræður. Ístað- in fyri at kasta skarn eftir hvør øðrum, áttu vit at tosa um hesi viðurskifti, og hvussu skipanin skal vera í framtíðini.

- Sum nú er, eru alt ov nógvir leysir endar. Politikar- arnir hava tagt, tosað og agiterað fyri ella ímóti, men tað er so nógv, sum ikki er komið fram í ljósmála.

Upprudding og sjálvstýri

- Nú er greitt, at um sjálv- stýri skal hava nakra mein- ing, so skal ruddast upp.

- Persónliga haldi eg tað vera uppá hægstu tíð, umvit skulu gera okkum vónir um framtíðina. Serliga nú so nógv nýtt er fyri framman. Eitt nú oljuvinnan og tað,

sum er tengt at henni, setir krøv til okkara. Nú mugu føroyingar sleppa sær und- an skjúrtuvelinum hjá døn- um.

- Eg veit væl, at tað er trúttáð niður í okkum, at vit eru so gestablið. Tað er ein dygd at vera fólkaligur og og siðiligur, men vit skulu dekan í fari ikki góðtaka alt, men tað krevur mót og á- ræði, sigur leikstjórin.

- Spurdur, hvat hann heldur framtíðin hevur at bera fø- royum, mentanarliga og samfelagsliga, sigur Eyðun Johannesen, at um mett verður út frá mentanarligum listaarbeiðinum fyri 100 ár- um síðan, so er langt á mál.

- Tá var mentanin ein partur av fólksligu sjálvstýr- isræsluni, ið tók seg upp um hetta mundið. Fólk fóru undir at málningalist og at yrkja, umseta úr útlendsk- um, skriva lög, o.s.fr.. Hetta var alt gjørt út frá tjóðskap- arligu sannføringini.

- Fólk ið fekk við tíðini eisini føroyskt mál inn í kirkju og skúla og inn í donsku umsitingina við heimastýrisskipanini.

- Aftaná at Heimastýris- lógin varð sett í gildi, haldi eg, at skipanin yvirtekur tjóðskaparræsluna, sum gjørdist partapolitisk. Men- anarliga arbeiðið, sum var ein breið hugsjón, varð nú umsitin av politisku flokku- num.

- Mentamál komu nú inn í lóggávuna og tingið skuldi umsita, stuðla og skipa mentanartiltøk. Eitt nú fingi vit listasøvn, bóka- søvn o.a. stovnar. Tað merk- ir, at tað, sum var spottit úr fólkunum, varð yvirtikið av tí almenna.

- Í 60 og 70 árunum varð nógv tosað um, hvat polit- isku flokkarnir vildu við mentanini. Av og á hava verið settar nevndir at gera mentanarálit, men tað hevur higartil fingið sera fáar polit- iskar avleiðingar. Flokk- arnir hava ongantíð tikið støðu til at føra mentanar- politisk, sigur Eyðun Jo- hannesen.

Mentanarpolitisk, sum livir í nútíðini

- Hvat heldur tú politisku flokkarnir skulu gera?

- Um orðskifti um sjálv- stýri ella loysing kemur nú, gevur tað als onga meaning, um politisku flokkarnir ikki taka týðiliga støðu til ment- anarmál, og hvat skal gerast hesum viðvíkjandi.

- Ein berandi partur av orðskiftin um føroyskan

mentanarpolitisk, eina ment- an, sum livir í nútíðini. Har eru føroysku listafólkini ein náttúrligur partur av heil- ini. Tað er har føroyska ger- andismentanin - hjá tær og mær verður speglað gjøg- num ymsu listagreinarnar, sigur Eyðun Johannesen

og skoytir uppí:

- Politikkur skapar onga mentan í sjálvum sær.

Hóast Eyðun Johannesen hevur arbeitt í Danmark og hinum Norðurlondum í 20 ár, so hevur hann havt stundir at vitja heimaftur í arbeidsspørindum. Her er tað sjóleikurin „Glatadu Spælimentinnir“, eftir William Heinesen, sála, sum var framfördur í Norðurlandahús- inum fyri nøkrum árum síðan

Ferðafólkasambandið millum Føroyar og Skotland eigur at verða uppafurtikið!

Spurningurin er, hvørjar ætlanir landsstýrið hevur til tess at tryggja møguleikum fyri nøktandi ferðafólka- og farmaflutning millum Føroyar og Skotland?

Ásannandi at avgerð sam- gongunnar, við sjálvstýris- flokkinum á odda, um at niðurreggja ferðafólkasam- bandið millum Føroyar/Ab- erdeen var sera óheppin og helst hevur skett umdømi Føroya sum ferðaland var tað, at Miðflokkurin í skrivi dagfest 14.03.97 og aftur í skrivi 09.05.97 heitti á tá- verandi landsstýrismann í samferðslumálum um at finna eina loysn ferðafólka- flutninginum viðvíkjandi.

Í frágreiðing til Føroya landsstýri »Sjófarleið til Skotlands« verður m.a. upplýst, at tað ferðast uml. 12000 fólk árliga við Smyril til Skotlands og at alt í alt er ferðafólkatalið til og frá Skotlandi umleið 11% av samlaða ferðafólkatalinum.

Eigur at verða tikið uppafurt

Miðflokkurin er av teirri áskoðan, at ferðafólkasam- bandið millum Føroyar/Skot- land eigur at verða tikið uppafurt og at farmaflut- ingur eigur at verða trygg- jað so nøktandi sum gjev-

ligt. Hvat ferðafólkaflut- ingi viðvíkur, kundi ein loysn verið t.d. at siglingin bert var sum summarið - einar 4,5 mánaðir um árið.

Av Stranderfólkunum hevur verið upplýst, at slík sigling helst hevði givið eitt hall uppá kr. 600.000. Tá er roknað við somu ferða- seðlaprísum sum hava verið galdandi, tá Smyril á sinni røkti farleiðina.

Javnvágur - kanska eitt avlop - kundi fingist til vega, við at ferðaseðla- kostnaðurin varð hekkaður nakað og annars við øktari tænastu.

Framvegis kundi tá fø- royngurin havt møguleikan fyri eini »bilgari« ferð til eitt land, har gott og biligt er at ferðast í.

Nógvir fyrirminir

Umframt, at tað úr Skot- landi er vegasamband til Europeiska meginlandið, eigur at havast í huga, at í Skotlandi eru nógvir út- búgvingarstovnar, alterna- tivar vinnuguleikar og stórir møguleikar fyri sam-

handli.

Í nevndu frágreiðing verður m.a. sagt: »tað er tó trupult at seta nýv tøl á ávirkan av betri sambandi við Skotland, men tað er givið, at gott samskipti við Skotland hevur positiva á- virkan fyri føroyska sam- felagið á tann hátt, at møgu- ligt er at fáa hægri pris fyri partar av úflutningsvørui, at møguligt er at fáa bilg- ari innflutningsvørui. Har- umframt gevur samskipti

menningarmøguleikar bæði fyri vinnuni og fyri føroysku mentanina.

Einki er at ivast í, at áhugamálið í Skotlandi høvdu áhuga í at ferðaflutnings- sambandið landanna mill- um kom í eina nøktandi legu, og kundi tað tí kanska verið eitt hugskot hjá t.d. landsstýrinum at kanna henda møguleika og fingið eitt skilgott samstarv í lag.

Hvat ætlanir landsstýrið at gera?

Nú oljuvinnan eisini eftir øl- um at døma stendur fyri durum, eigur landsstýrið at kenna ábyrgd og viðvirka til loysnir, eisini á nevnda øki, sum í síðsta enda uttan fara at roynast samfelags- gagnligar.

Mong biða tí nú, og ynskja at frætta, hvørjar ætlanir landsstýrið hevur til tess at tryggja møguleikum fyri nøktandi ferðafólka- og farmaflutning millum Fø- royar og Skotland?

Eiði 14.02.98
Tordur J. Niclasen

Eg ynski at gerast limur í

Navn: _____

Geta: _____

Byur/bygd: _____

AMNESTY
INTERNATIONAL

Føroya Deild
Postboks 1075
FR-110 Torshavn
Postgíro 56359